

İZMİR TİCARET ODASI

MAKEDONYA CUMHURİYETİ
TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELERİ
VE
TÜRKİYE – MAKEDONYA DIŞ TİCARETİ

Neslihan Adanalı
Dış Ekonomik İlişkiler Müdürlüğü
Uzman Yardımcısı

Ağustos 2007

GENEL ÖZELLİKLER

<i>Ülke Resmi Adı</i>	: Makedonya
<i>Başkenti</i>	: Üsküp
<i>Yönetim Şekli</i>	: Cumhuriyet
<i>Anayasa Kabulü</i>	: 17 Kasım 1991
<i>Yasal Sistem</i>	: Medeni hukuk sistemine dayalıdır.
<i>Nüfusu</i>	: 2,055,915 (2007 tahmini)
<i>Komşuları</i>	: Arnavutluk, Bulgaristan, Yunanistan, Sırbistan
<i>Doğal Kaynaklar</i>	: Demir, bakır, kurşun, çinko, altın, gümüş, tarım alanları
<i>Arazi Kullanımı</i>	: %22
<i>Sulama Alanı</i>	: 550 km ²

DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER

<i>Nüfus Dağılımı</i>	: 0-14 Yaş % 20 15-65 Yaş % 69 65 Üstü % 11
<i>Yaşam Süresi</i>	: Ortalama 34 (Erkek-33.5; Kadın-35.5).
<i>Etnik Gruplar</i>	: %64 Makedonyalı, % 25 Arnavut, %4 Türk, %1.8 Sırp (2000)
<i>Din</i>	: % 64.7% Makedon Ortodoks, % 33.3 Müslüman, (2002 sayımı)
<i>Dil</i>	: %66.5 Makedonca, % 25.1 Arnavutça, %3.5 Türkçe
<i>Okur-Yazar Oranı</i>	: %96.1

MAKEDONYA'NIN BAŐLİCA EKONOMİK GÖSTERGELERİ

Makedonya'nın Dış Ticareti (milyon \$)						
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
İHRACAT	1.155	1.112	1.359	1.672	2.027	1.922
İTHALAT	1.682	1.917	2.211	2.785	3.080	2.931
DIŞ TİCARET DENGESİ	-527	-805	-852	-1.113	-1.053	-1.009
DIŞ TİCARET HACMİ	2.837	3.029	3.570	4.457	4.457	4.853

Kaynak: The Economist Intelligence Unit / Country by Country 2007

Başlıca İhracat Yaptığı Ülkeler : Sırbistan ve Karadağ (%20.8), Almanya (%18.9), Yunanistan (%13.7), İtalya (%8), Hırvatistan (%4.8)

Başlıca İthalat Yaptığı Ülkeler: Almanya (%12.6), Yunanistan (%9.7) Rusya Federasyonu (%8.7), Sırbistan ve Karadağ (%8.4), Bulgaristan (%7.2)

Başlıca İhraç Ürünleri : Tekstil ve giyim (% 32.3), demir ve çelik (%24.2), kimyasallar (%4.8), petrol ve petrol ürünleri (%4.5), tütün (%4.4)

Başlıca İthal Ürünleri : Petrol ve petrol ürünleri (%10.2), ulaşım (karayolu) araçları (%6.3), sanayi ürünleri (%4.9), et ve et ürünleri (%3.0), eczacılık ürünleri (%2.7).

Makedonya'nın AB'ye tam üyelik hedefi çerçevesinde reformlar uygulamaya başlamıştır. Bu reformlar sonucunda 2004 yıl Ekim ayında AB, Makedonya'nın üyeliğe yeterliliğini tespit amacıyla hazırlanan anketi hükümete sunmuştur. 14 Şubat 2005 tarihinde Makedonya söz konusu anketi tamamlamıştır. AB, ülkeye aday statüsü verilmesi konusunun 2005 yılı sonunda değerlendireceğini açıklamıştır. Ülkede farklı etnik kökenli gruplara politik ekonomik ve kültürel haklar vermeyi hedefleyen ve 2001 yılında tüm gruplar tarafından kabul edilen Çerçeve Anlaşması'nın uygulanmasının önemli bir örneğini oluşturacak 13 Mart 2005 tarihli yerel seçimlerin sonuçlarının, AB'nin kararını etkilemesi beklenmektedir. Makedonya, AB'nin yanı sıra ayrıca NATO üyeliğine adaydır.

2 Ağustos 2004 tarihinde Makedonya, IMF ile imzaladığı anlaşma ile 30.5 milyon dolar değerinde 14 aylık stand-by anlaşması tamamlamıştır. Ülkede yaşanan hükümet değişikliği IMF ve Dünya Bankası ile finansman kaynağı oluşturacak anlaşmaların imzalanmasını geciktirmiştir.

Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD)'nin ülkede alt yapı inşaatına özellikle enerji üretim ve dağıtım ağı, otoyol ve bölgesel sulama sistemleri alanlarında projelere finansman sağlayacağı belirtilmektedir. Özellikle özelleştirme sürecindeki en büyük devlet işletmesi olan Makedonya Elektrik Kurumu (ESM)'nin yeniden yapılanmasına yönelik 45 milyon Euro finansman EBRD tarafından Ekim 2004'de sağlanmıştır.

TÜRKİYE - MAKEDONYA DIŞ TİCARETİ (Milyon Dolar)

Türkiye-Makedonya Arasındaki Ticaret (milyon \$)				
Yıllar	İhracat	İthalat	Denge	Hacim
2001	89.8	9.115	+80.701	98.931
2002	100.5	14.901	+85.599	114.401
2003	121.9	27.342	+95.264	149.948
2004	149	51.935	+97.164	201.034
2005	162.412	51.939	+110.473	214.351
2006	171.8	55.9	+115.9	227.7

Kaynak: TÜİK

Türkiye'nin Makedonya'ya İhraç Ettiği Başlıca Ürünler (2006)	
Ürün Adı	Tutar (\$)
Ekmek, pasta, kek, bisküvi	7.948.565
Tuftenilmiş halılar	7.070.118
Turunçgiller	6.480.867
Çikolata ve kako içeren diğer gıda	4.033.866
Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıt	3.568.636
Pamuk	3.509.456

Ege Bölgesi'nden Makedonya'ya İhracatı Yapılan Başlıca Ürünler (2006)	
Ürün Adı	Tutar (\$)
Yas Meyve ve Sebze	13.324.620
Demir/çelik yassı mamul	3.062.193
Furuncuiller	9.184.614
Ferfo alyajlar	2.091.534
Mandarin	7.938.824
Demir/çelik sıcak hadde yassı mamulleri	837.344
Kuru Meyve ve Mamulleri	800.074
İpeksil	6.798.475
Ateşe dayanıklı tuğla	639.932
Zeytin	4.294.003
Metaller	25.172.141
GENEL TOPLAM	2.506.878
Ham deri (koyun)	

Kaynak: Kesin olmayan Ege İhracatçı Birliklerine bağlı 12 Birliğin kayıt rakamlarıdır.

Türkiye ile ilişkiler olumlu yönde gelişmesine rağmen sadece ticaret ile sınırlanmakta olup çok faal bir performans gösterilmemektedir.

Makedonya'da faaliyet gösteren Türk firma sayısı 200 ve toplam yatırım tutarı ise yaklaşık 20 milyon dolar'dır. Türkiye'de faaliyet gösteren Makedon firma sayısı 12 ve toplam yatırım tutarı 1,4 milyon dolardır.

İki ülke ilişkilerinde en önemli sorun; bankalararası transferlerde ve işlemlerde yaşanan sıkıntılardır.

Türk yatırımcılarının içinde bulunulan coğrafi bölge açısından Makedonya ve hatta tüm diğer Balkan ülkeleri ile tarihe dayanan ilişkilerini güçlendirerek özellikle enerji ve ulaşım projelerinde etkin biçimde yer alması teşvik edilmelidir.

Makedonya'nın İmzaladığı Serbest Ticaret Anlaşmaları:

Hırvatistan (11.07.2002), Sırbistan Karadağ (07.10.1996), Bulgaristan (01.01.2000), Ukrayna (2000), Türkiye (2000). Bosna ve Hersek (01.07.2002), Arnavutluk (15.07.2002), Romanya (01.01.2004), Ukrayna (10.09.2001) ile Serbest Ticaret Anlaşmaları yürürlüğe girmiştir.

Slovenya (1996) ve Moldova (2004) ile STA imzalanmıştır. Böylece, üçüncü ülkelerin Makedonya üzerinden bölge ülkelerine yönelik üretim ve ihracat yapmaları mümkün olacaktır.

Makedonya 22 Nisan 2004'de CEFTA (Orta Avrupa Serbest Ticaret Anlaşması) üyeliğine başvurmuş ve 2004 Temmuz ayında müzakere süreci başlamıştır.

TÜRKİYE MAKEDONYA ANLAŞMALAR

- Ticaret ve Ekonomik İşbirliği – 1994 / 1995
- Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması - 1997
- Yatırımların Karşılıklı Teşvik ve Korunması - 1997
- Gümrük İdareleri Arasında Karşılıklı Yardımlaşma Anlaşması – 1997
- Karma Ulaştırma Komisyonu Protokolü – 1997
- Tekstil Ürünlerine İlişkin Mutabakat Zaptı – 1997 / 1998
- Serbest Ticaret Anlaşması – 1999/2000

ODAMIZIN MAKEDONYA İLE İLİŞKİLERİ

Makedonya Göçmenleri Birleştirme Dayanışma ve Kültür Derneği Üyelerinin Odamızı Ziyareti – 12 Nisan 2006

Makedonya Göçmenleri Birleştirme Dayanışma ve Kültür Derneği, Makedonya Cumhuriyeti Meclisi Eğitim, Bilim ve Spor Komisyonu'nun İzmir'e gelen üyeleri, 12 Nisan 2006 tarihinde Odamızı ziyaret etmişlerdir. Söz konusu ziyarette heyeti Yönetim Kurulu Başkan Vekilimiz Sayın Akın Kazançoğlu karşılamıştır.

Toplantıda Sayın Kazançoğlu, ülkemizin Balkan ülkeleri ile ilişkilerinin her geçen yıl geliştiğini ve Odamızın 2005 yılında olduğu gibi 2006 yılı çalışma programı hedefleri arasında da Balkan ülkeleriyle ticareti arttırmayı aldığını belirtmiştir. Aynı zamanda Sayın Kazançoğlu, Türkiye'nin Makedonya'nın ithalat yaptığı ülkeler sıralamasında sadece %6'lık bir paya sahip olduğunu ifade etmiştir.

Makedonya Cumhuriyeti Meclisi Eğitim, Bilim ve Spor Komisyonu Başkanı, Makedon Milletvekili ve Heyet Başkanı Sonya Lepitkova, ziyaretlerinin memnuniyet ve onur verici olduğuna işaret ederek, Odamızın Makedonya Cumhuriyeti için önemli bir bağlantı olduğunu belirtilmiştir. Lepitkova, Odamızın ve Komisyonun tecrübelerini paylaşmaları gerektiğini ve iki ülkenin arasındaki işbirliğinin Türkiye'nin AB yoluna destek olacağını ifade etmiştir. Lepitkova, Makedonya'nın NATO'ya girişindeki Türk desteğini hatırladığını ve Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne girişinde kenidilerinin her türlü destek vermeye hazır olduğunu belirtmiştir. Ayrıca Lepitkova, Makedonya'nın gelişmesi ve büyümesi için Türkiye'den destek istediğini vurgulamıştır.

Komisyon üyesi ve Makedon Milletvekili Adnan Kahil, Makedonya'da bir Türk üniversite istediğini ve Türkiye ve Makedonya arasında serbest eğitim programı gerektiğini belirtmiştir.

İzmir'de bulunan Makedonya Göçmenleri Birleştirme Dayanışma ve Kültür Derneği'nden heyete katılan dernek Başkanı Şaban Yaprak, Kazançoğlu'na ve Odamıza çok teşekkür ederek derneğin daima Odamız ile işbirliğine hazır olduğunu vurgulamış ve ilişkileri ticarete çevirmek istediklerini belirtmiştir.

Makedonya Cumhuriyeti Ekonomi Bakanı Vera Rafajlovska'nın Odamızı Ziyareti-31.08.2007

Makedonya Cumhuriyeti Ekonomi Bakanı Vera Rafajlovska, Bakan Kabinesi Başkanı Suzana Pranjić, Makedonya Cumhuriyeti Büyükelçiliği Müsteşarı Servet Avziu, Konsolos Yardımcısı Riste Velkovski, Makedonya Cumhuriyeti İzmir Fahri Başkonsolosu Gaye Akçen, Bornova Belediye Başkan Vekili Mevlüt Hepseven ve Makedonyalı Göçmenleri Birleştirme Derneği Şaban Yaprak'tan oluşan heyet Odamız Yönetim Kurulu Başkanı Ekrem Demirtaş'ı makamında 31 Ağustos 2007 tarihinde ziyaret etmiştir. Aynı zamanda, Yönetim Kurulu Başkan Vekilleri Jak Eskinazi ve Akın Kazançoğlu toplantıda bulunmuşlardır.

Makedonya Cumhuriyeti Ekonomi Bakanı Vera Rafajlovska Türkiye'ye gelmekten ve ilgimizden memnun olduğunu belirterek, işbirliğimizin ilerletilmesini ümit ettiklerini belirtmiştir. 76. İzmir Enternasyonal Fuarı'nda Makedon firmaların mevcut olduğunu; ancak katılımlarının bu sene çok fazla olmadığını ifade etmiştir. Makedonya-Türkiye arasında çok iyi ilişkilerin olduğunu; ancak ticari ilişkilerin hacim olarak daha üst seviyelere çıkarılmasını istediklerini belirtmiştir.

Odamız Yönetim Kurulu Başkanı Ekrem Demirtaş eski Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel ile Makedonya'nın Ohrid şehrine gittiklerini; ayrıca, Üsküp'te bulunduğunu ve çarşıda herkesin Türkçe konuştuğunu belirtmiştir. Tarihten gelen birlikteliklerimizin bulunduğunu, kültürümüzün aynı olduğunu ifade etmiştir. Makedonya'daki gelişmelerden son derece memnuniyet duyduğumuzu, Makedon hükümetinin IMF ile yürüttüğü ekonomi politikasının olduğunu, AB ve NATO'ya adaylıkları olduğunu belirtmiştir. Sayın Demirtaş, Türkiye olarak Makedonya'nın ekonomik gelişmesine elimizden gelen desteği vermenin görevimiz olduğunu sözlerine eklemiştir. 171 milyon Dolarlık mal sattığımızı; ancak Makedonya'dan 56 milyon Dolarlık mal aldığımızı; bu sebeple Makedonya'dan daha çok ithalat yapmamız gerektiğini belirtmiştir. Aynı zamanda, İzmir'den ise 25 milyon Dolarlık mal gönderdiğimizizi ve ticaret hacmimizi arttırmak için işadamlarıyla Makedonya'ya gezi düzenleyeceğimizi ifade etmiştir. Sayın Demirtaş Türk-Makedon İş Konseyi Toplantısının İzmir'de yapılabileceğini sözlerine eklemiştir.

Sayın Rafajlovska, Makedonya'daki Türk yatırımlarının çok az olduğuna dikkat çekmiştir. Makedon hükümetinin yabancı yatırımcılar için teşvik paketi hazırladığını, bir firmanın kaydının tek formla 4 saat içerisinde tamamlandığını vurgulamıştır. Temel sermayeye gerek olmadığını,

limited Őirket kurmak için ise 5000 Dolar gerektiğini ve 1 Ocak 2007 tarihinden itibaren vergi indiriminin olduğunu belirtmiştir. Diğer yandan, gelir vergisinin ve kar vergisinin %12 olacağını belirtmiŐ, bu oranların 10 Ocak 2008'den itibaren ise %10 olacağı bilgisini vermiŐtir. İŐletmeler için ayrıca iŐ yapmalarını kolaylaŐtırıcı birtakım prosedürlerin devreye gireceğini belirtmiştir. Son olarak, Sayın Rafajlovska heyetimizin Makedonya'ya gittiğinde çok iyi sonuçlar elde edeceğini umduğunu ifade etmiştir.